

СТАНОВИЩЕ

От проф. д.п.н. КИРИЛ АТАНАСОВ АЛАДЖОВ,

на дисертационен труд на тема:

Използване на техническите действия на националната казахстанска борба „Казак куреси” в борбата джудо

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”, по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура), професионално направление 7.6. „Спорт”

на Ермек Насиев Кадырбекович - докторант редовна форма на обучение към катедра „Борба и джудо”, при Национална спортна академия „Васил Левски”

Научен ръководител: Доц. Николина Димитрова, д-р
Съгласно заповед ЗП-1195 от 06.07. 2018 год.

I. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТЕНИЯ ПРОБЛЕМ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Докторантът Ермек Кадырбекович си е поставил за задача, в своят дисертационен труд, да приложи някои технически действия от националната казахстанска борба „казак курси” в спорта джудо. Към това той се е насочил след проведено многогодишно авторско проучване, в което експериментално установява някои сходни елементи в тези два вида спорт. Според мен, един такъв подход е актуален, тъй като подобни разработки могат да послужат като модел за приложение на определени технически действия и за други спортове, които имат сходни технико-тактически елементи

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД, НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ И НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 154 компютърни страници. Съдържанието е оформено в 4 (четири) взаимосвързани глави. Трудът е онагледен с 29 таблици и 9 фигури. Докторантът е използвал

общо 127 информационни източника, от които 116 на кирилица, 11 на латиница и 2 уеб сайтове.

В структурно отношение дисертационния труд е оформен в традиционният му вид. Състои от *увод и четири глави, с включени изводи за научни и практически препоръки*. Разработката е логично следствие от добре формулираните цел, основни задачи и методика за тяхното разработване. Докторантът се е насочил към *„Разработване на методика за приложение на някои технически действия от националната казахстанска борба „Казак курси” в спорта джудо”*, като счита, че това ще помогне за повишаване нивото на техническото и тактическо майсторство в джудото.

В глава първа докторантът е направил обстоен литературен обзор, като в обем от 42 страници се е постарал да обхване достатъчен брой автори, специалисти и литературни източници. Направена е обстойна характеристика на националната народна борба *„казак курси”*, както и на съвременният спорт *„джудо”*. Докторантът подробно е анализирал характерните особености на джудото, както и съвременните тенденции в развитието на този спорт в света. В края на тази глава е изведена работната хипотеза на изследването, която е обоснована коректно на фона на тематиката на проведеното изследване.

В глава втора Ермек Кадырбекович е посочил целта, задачите, обекта, организацията и методиката на изследването. Главната цел на дисертационния труд е посочена кратко и ясно и звучи убедително. За реализирането на тази цел докторанта си е поставил за разрешаване 4 (четири) основни задачи. Обект на изследването е учебно – тренировъчният процес на състезатели от националната борба *„казак курси”* по време на състезателният период на годината. Направена е оценка на техническата подготовка на участници в официални състезания по джудо, при което са изследвани повече от 1050 спортисти. За тази цел са

анализирани близо 1030 състезателни срещи. Авторът посочва, че в проведения педагогически експеримент за изследване на скоростно – силовите качества са обхванати 22 – ма състезатели, от които 12 девойки и 10 мъже. Педагогическият експеримент, е осъществен в 3 (три) последователни етапа, включващ годините от 2015 – до настоящата 2018 – та година.

Състезателите от контролната група са провеждали учебно-тренировъчния процес по общо-утвърден план за подготовка. За участващите в експерименталната група докторанта е разработил специална програма, отразена в табличен вид (табл. № 24). В основата на тази програма са залегнали резултатите от изследванията на техническата подготовка в състезанията по „*Казак курси*” и *джудо*. Авторът установява, че в борбата „*казак курси*”, както и в джудото „*ефективните прийоми като цяло съвпадат*”. Изследването е проведено на спортната база на катедрата по борба на Казахската академия по спорт и туризъм в периода от 10-ти януари 2016-та година до 10-ти юли на същата година. Считам за удачно провеждането на анкетно проучване относно мнението на специалисти и треньори, резултатите от което безспорно са подпомогнали докторанта да реализира успешно проведеното изследване.

Използвани са следните математико – статистически методи за анализ на получените резултати от спортно – педагогическите изследвания: *средно аритметично число; стандартно отклонение; коефициент на вариация; коефициент на корелация по Пирсън.*

В трета глава са направени анализи на получените резултати от проведения спортно-педагогически експеримент. Анализирани са данните от влиянието на физическата подготовка върху техническите действия. Направена е оценка на състоянието на физическата подготовка на участващи в педагогическият експеримент юноши и девойки. Най-съществен прираст на резултатите в експерименталната група се

наблюдава в следните тестове: *изкачване по въже за време (23,6%), брой набирания на висилка (15,7%), станова сила (11,3%) и скок на дължина от място (8,7%).*

В глава четвърта Ермек Кадырбекович е отразил характерните, за такъв род изследване, логически изводи и препоръки. Посочени са 4 (четири) извода, както и 4 (четири) препоръки за спортно-педагогическата практиката. Изводите са изведени коректно и те са логичен завършек на проведения спортно-педагогически експеримент. Основната насоченост в направените от автора изводи е, че *„За успешното си участие в състезания на борците от „казак курси“ в джудото е необходимо в тренировъчния процес да се отделя по-голямо внимание на усъвършенстването на техническите действия в тези два вида спорт“.*

III. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

В техническо отношение, в така представения дисертационен труд, (може би поради невнимание) са допуснати някои незначителни грешки, свързани с разминаване на страниците в съдържанието. Освен това считам, че разработената седмична програма за тренировка на експерименталната група, би трябвало да бъде отразена с по-подробни данни, касаещи брой на упражненията, серии, повторения, времеви паузи между тях и т.н. За по-голяма прегледност тя би могла да бъде изведена като приложение, в края на дисертационния труд. Имам и един конкретен въпрос към докторанта: *„Прието ли е в тренировъчния процес на борбата „казак курси“ и спорта джудо да се прилагат стречинг-упражнения (за разтягане и огъвкавяване), които в случая не са планирани от автора в разработената от него програма?“*

IV. ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Докторантът Ермек Кадырбекович е представил автореферат, в края на който е поместен списък с 10 (десет) публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Те са публикувани в периода 2015 - 2017 година. В автореферата е направена справка за научните приноси в дисертацията, които в този си вид, на фона на проведеното изследване, са убедителни и са подходящи за приложение в спортно - педагогическата практика.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че дисертационният труд има реални научно–приложни приноси и свидетелства за това, че докторанта притежава необходимите познания и способности за осъществяване и прилагане в практиката на научни изследвания. Дисертационния труд е добре структуриран и онагледен, а проведенният педагогически експеримент е на високо ниво. Препоръчвам на докторанта да продължи изследванията си в това направление и да запознае, с получените резултати и направените изводи, ръководителите на федерацията по джудо на своята страна.

В заключение предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Ермек Насиев Кадырбекович образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура), професионално направление 7.6. „Спорт”.

Изготвил становището:

Чл. 2 от ЗЗЛД

Проф. Кирил Аладжов, дпн

София, 16.08. 2018 год.

